

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

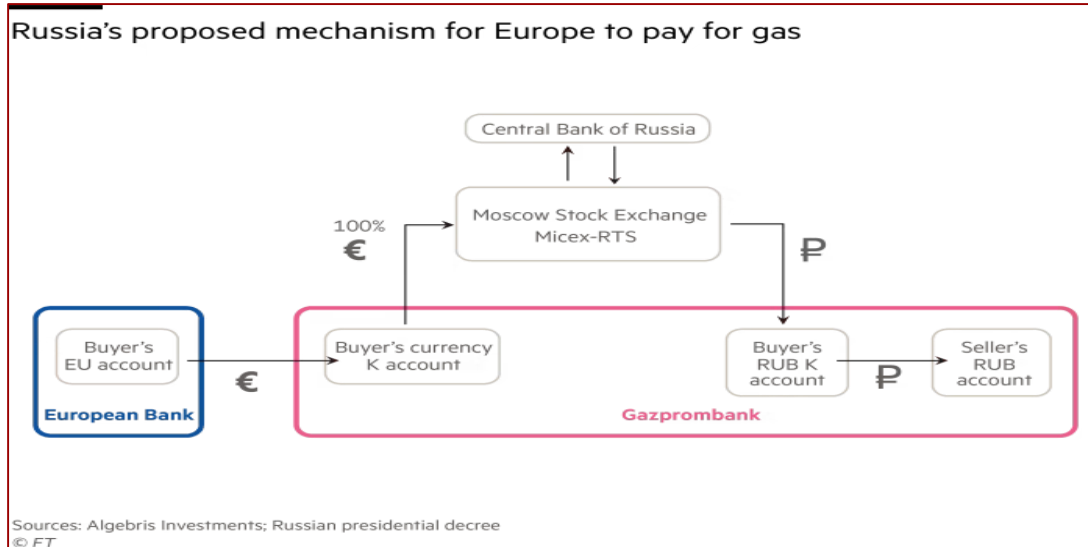
29 Nisan / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Gazprom'dan Beklenen Hamle ve Ekonomiye Yansımaları

- ❑ Rusya çarşamba gününden itibaren Polonya ve Bulgaristan'a yapılan doğal gaz tedarikini askıya aldı.
- ❑ Rus enerji şirketi Gazprom, rubleyle ödeme sistemine uymadıkları için Bulgaristan ve Polonya'ya doğal gaz sevkiyatını tümüyle durdurduğunu açıkladı.
- ❑ Gazprom'dan yapılan yazılı açıklamada, 26 Nisan itibarıyla Bulgaristan'ın Bulgargaz ve Polonya'nın PGNiG şirketlerinden nisan sevkiyatları için rubleyle ödeme alınmadığı kaydedildi.
- ❑ Rusya'nın Avrupa'ya gaz alımı için önerdiği mekanizma aşağıdaki gibi işlemekte:

Gazprom'dan Beklenen Hamle ve Ekonomiye Yansımaları

- ❑ Polonya hükümetinden yapılan açıklamada, ülkenin Rusya'ya doğal gaz için rubleyle ödeme yapmayacağı ve ilgili tüm risklere hazır olduğu kaydedilmişti.
- ❑ Polonya'nın Rus gazına bağımlılık oranı yüzde 40 düzeyindeyken, ülke bu bağımlılıktan kurtulmak için Norveç gazına ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tedarikine güveniyor.
- ❑ Ukrayna savaşının başlamasıyla Polonya'daki yer altı depolama tesisindeki hacimler de hızla artarak yüzde 75'i aşan doluluk seviyesine ulaşmıştı.
- ❑ Ancak Rus gazına bağımlılık oranı yüzde 90 seviyesindeki Bulgaristan, geçen yıl Rusya'dan 3,3 milyar metreküp doğal gaz ithal etmişti.
- ❑ Bulgaristan, bu bağlamda net plan dahi ortaya koyamamış durumda.
- ❑ **Bu durum Avrupa'da vadeli doğalgaz fiyatlarına yüzde 25 artış olarak anında yansdı. Öte yandan Euro, dolar karşısında son 5 yılın en düşük seviyelerine geldi.**
- ❑ Petrolde yeniden 107\$ seviyeleri görülmüş oldu.

Küresel Borsalar

- ❑ ABD vadeli endeksleri Apple ve Amazon'un bilançolarını açıklamasının ardından düşerken Asya borsaları yükseldi.
- ❑ S&P 500 vadeli endeks kontratları ve teknoloji ağırlıklı Nasdaq 100 kontratları geriledi. Asya Borsaları ise Cuma günü Hong Kong'ta işlem gören Çinli teknoloji hisselerinde hızlı artışla beraber yükseldi.
- ❑ Teknoloji devi Apple tedarik sıkıntıları nedeniyle 2. çeyrekte satışlarda azalma beklediğini duyururken Amazon da satışlarda yavaşlama beklediklerini açıkladı. E-ticaret devi Amazon hisseleri yüzde 9, Apple hisseleri yüzde 2 oranında düştü.
- ❑ Apple CFO'su Luca Maestri, tedarik zincirindeki sorunların cari çeyrekte 8 milyar dolarlık satış kaybına yol açabileceğini öngörmesinin ardından Apple hisseleri de %2,4 düşüş yaşadı. Yeni biten çeyrek döneme ait sonuçları, iPhone satışlarından elde edilen gelirin %5,5 ile beklenenden daha çok artması sayesinde beklentileri aştı.
- ❑ Tesla CEO'su Elan Musk, SEC'e dün yaptığı bildirimde 4 milyar dolar tutarında Tesla hissesi sattığını bildirdi. Musk, Twitter üzerinden yaptığı açıklamada da Tesla'da daha fazla hisse satışı planlamadığını ifade etti.
- ❑ Q42021 gelirlerine göre Amazon 469,82 milyar\$ ile lider iken Apple 378,32, Facebook (Meta) 117,93, Tesla ise 51,44 milyar\$ olarak sıralanıyor.

FED'in Sıkılaşması Hisse Balonlarının Sonu Mu Demek?

- ❑ 2020 yılının ortalarından itibaren küresel merkez bankalarının gevşek para politikaları ve talebin ötelenmesi ile küresel hisse piyasalarında, teknoloji hisseleri ilk sırada olmak üzere rekor düzeyde yükselişler yaşandı.
- ❑ Ancak geçen yılın ortasından itibaren yükselmeye başlayan enflasyon küresel merkez bankalarının başta FED olmak üzere önce sıkılaşmaya yönelik mesajlar vermeye başlamasına ardından ise hem tapering(tahvil alımı azaltma) yönlü önce bilanço büyümesini sınırlama ardından ise faiz artışları ve bu defa bilanço küçültmeye ilişkin aksiyonların başlaması ile beraber ekonomiyi agresif bir sıkılaşma yönüne evirdi.
- ❑ Elbette ki Şubat sonunda başlayan Rusya-Ukrayna savaşı ve beraberinde getirdiği enerji krizi ile gıda fiyat şoku bu politikaları belirsizlik nedeni ile bir miktar sorgulatmaya başladı. Görülen tehlike artık resesyondan stagfasyona yani hem enflasyon hem de durgunluğun yaşandığı korkutucu bir sarmala işaret ediyordu!
- ❑ İşte bu beklentiler öncelikle hisse piyasaları tarafından pandeminin başından bu yana görülen en büyük düşüşle satın alındı. Bu görünüm bir anlamda son iki yılın hisse balonlarına da veda anlamını taşıyor..
- ❑ Altında ise durum biraz karışık gözükmekte. Faize daha duyarlı olan hisse piyasaları FED sıkılaşmasından ilk önce etkilenirken, dolar endeksindeki artışlar nedeni ile altın da cazibesini yitirmeye başlıyor.
- ❑ Ancak jeopolitik gündemin petrol ve gaz fiyatlarını etkilemesi ile beraber, sıkı para politikasına karşın altın da halen umut var gibi gözükmekte.
- ❑ İngiltere'de aşırı düzeyde yükselen konut fiyatlarının ivme kaybetmesi ise önümüzdeki dönemlerde konut piyasasında hem maliyetler nedeni ile arz hem de aşırı yükselen fiyatlar nedeni ile talepte duraksamalar olacağını ancak yine de hisse ve altın gibi yatırım araçlarına göre cazibesini sürdüreceğini öngörmekteyiz.

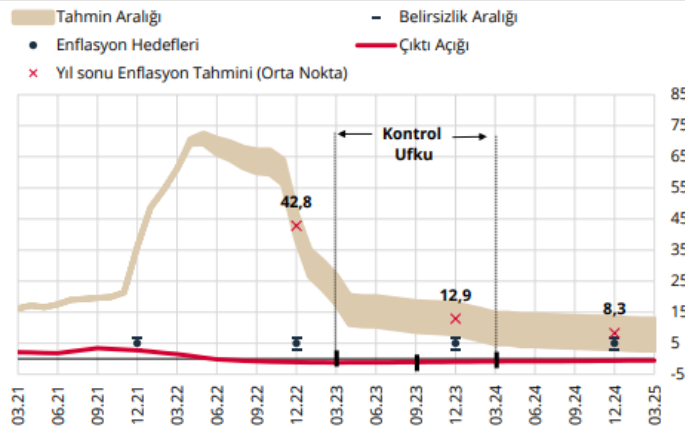
TCMB'den İlk Kez Banka Aktiflerine Karşılık Adımı

- ❑ Bankacılık sektörü geçen yılın son çeyreğinden beri hem Merkez Bankası hem de hükümet tarafından yapılan yönlendirmelerde öne çıkan TL ticari kredilerde yüzde 22 büyüme sağladı. Resmi Gazete'de yapılan değişiklik ise ticari kredilere zorunlu karşılık uygulaması getirdi.
- ❑ Merkez Bankası tebliğinde esnaf, KOBİ, ihracat, yatırım, tarım kredileri, kurumsal kredi kartları, kamu ve mali kesime kullanılan krediler kapsam dışında tutuldu.
- ❑ Bankacılık kaynakları bu durumun bir nevi aktif rasyosunun geri getirilmesi olduğunu vurgulayarak bankalara ceza geldiğini ve bunun karların 150-200 baz puanını daha tıraşlayacağını kaydetti.
- ❑ Aynı zamanda bu karar sonrası TL ticari kredi faizlerinde artış olabileceğini söyleyen bankacılık kaynakları kararda yabancı para mevduattan dönüşüm oranına göre getirilen zorunlu karşılık artışının da tüm kredi faizlerinde yükselişe yol açacağını vurguladı. Bankacılık kaynakları ilk kez aktif tarafa zorunlu karşılık uygulandığına da dikkat çekti.

Enflasyon Raporunda Yukarı Yönlü Güncelleme

- TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu, yılın ikinci enflasyon raporunu açıkladı. Merkez Bankası, 2022 yıl sonu enflasyon tahminini 19.6 puanlık güncellemeyle yüzde 23.2'ten yüzde 42.8'e yükseltti.
- Gıda enflasyonu tahminini ise yüzde 24.2'den yüzde 49'a çıkardı. 2023 sonu için yüzde 12.9, 2024 sonu için yüzde 8.3 olarak güncelledi.
- Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) mart ayında yıllık yüzde 61.14 artışla 20 yılın en yüksek seviyesine çıkmıştı. Enflasyonun yüzde 70-75 bandında zirveyi gördükten sonra mayıstan itibaren inmeye başlayacağını kaydeden Kavcıoğlu, "Kalıcı fiyat istikrarını en kısa sürede sağlayacağız" dedi. Kavcıoğlu, Liralaşma politikasının meyvelerini verdiğini aktardı.

Grafik 3.2.1: Enflasyon ve Çıktı Açığı Tahminleri* (%)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

* Enflasyonun tahmin aralığı içinde kalma olasılığı yüzde 70'tir.

Enflasyon Raporunda Yukarı Yönlü Güncelleme

- ❑ Enflasyon raporunu değerlendiren ekonomistler, Mayıs ayında enflasyonun çıkacağı 70-75 aralığını gerçekçi bulurken, Eylül ayından itibaren öngörülen düşüşü genel olarak iyimser buldu.
- ❑ Bilkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hakan Kara, yüzde 19,6'lık bir revizyon yapılmış olsa bile yılsonu enflasyon tahminini iyimser bulduğunu dile getirdi. Kara, enerji ve ücretlerden kaynaklanan bir ivme yaşanacağını altını çizdi.
- ❑ Büyüme, uluslararası kuruluşların büyümesinden fazla beklediğini de aktaran Prof. Kara, insanların pandemiden sonra güçlü bir şekilde seyahat etme arzusunda olduğunu, turizmde talebin artacağını turist dövizlerinde beklenenden daha güçlü bir hareket beklediğini dile getirdi. İç talepte biraz yavaşlama olsa da sanayinin gücünü koruduğunu ifade eden Kara, "Yüzde 4'ün üzerinde bir büyüme gelirse şaşırımam." ifadelerini kullandı.
- ❑ Bilgi Üniversitesi CEFIS Araştırma Direktörü Özlem Derici Şengül enflasyonda tepe noktayı Eylül-Ekim ayı gibi beklediğini ifade etti.
- ❑ Raporla beraber, faiz arttırım ihtimalinin ortadan kalktığı ve TCMB'nin Ticari kredilerden alınan zorunlu karşılık kararındaki gibi TL lehine, Döviz aleyhine kararları ile dolaylı yollardan para politikası uygulamaya devam edeceği anlaşılıyor.

Haftadan Kalanlar

- ❑ Gezi Parkı davasında karar açıklandı. Mahkeme heyeti Osman Kavala'nın TCK 312 uyarınca "cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ni ortadan kaldırmaya teşebbüs" suçlamasıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına, takdiri indirimine yer olmadığına, "casusluk" suçlamasından beraatine ve tahliyesine karar verdi. Mahkeme, Mücella Yapıcı, Çiğdem Mater, Ali Hakan Altınay, Mine Özerden, Can Atalay, Tayfun Kahraman ve Yiğit Ali Ekmekçi'nin ise TCK 312'deki "yardım" suçlamasından 18'er yıl hapis cezası ile cezalandırılmalarına ve tutuklanmalarına karar verdi.
- ❑ DEVA Partisi Seçim İşleri Başkanı Şahin, seçimlere, ittifak içinde veya dışında olsun partinin adıyla gireceklerini ifade ederek, "6 siyasi partinin belirleyeceği cumhurbaşkanı adayına sonuna kadar destek vereceğiz. O konuda hiçbir problem yok." açıklaması yaptı.
- ❑ Tuzla'da bulunan bir boya fabrikasında büyük çaplı patlama meydana geldi. İstanbul Valiliği, yangında 3 işçinin hayatını kaybettiğini, 9 işçinin de yaralandığını açıkladı.
- ❑ İstinaf Mahkemesi, Galatasaray'ın Cumartesi günü yapılması planlanan olağanüstü seçimli genel kuruluna tedbir kararı koydu.
- ❑ İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1 Mayıs ve Ramazan Bayramı'nda toplu ulaşımın ücretsiz olacağını duyurdu.
- ❑ Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 12 maddelik kanun teklifi Meclis başkanlığına sunuldu.
- ❑ Et fiyatlarına yapılan zamma gerekçe olarak, ESK önündeki kuyrukları gösterdikten sonra yerine vekaleten atama yapılan Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Osman Uzun, Resmi Gazete'de yayımlanan atama kararı ile resmen görevden alındı.
- ❑ Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz Al Suud'un davetlisi olarak Suudi Arabistan'a gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Veliiaht Prens Selman ile bir araya geldi. Dış basında bu haber, Kaşıkçı konusundaki ihtilafın sonu olarak nitelenirken, içeride ise muhalefetin tepkilerine yol açtı.

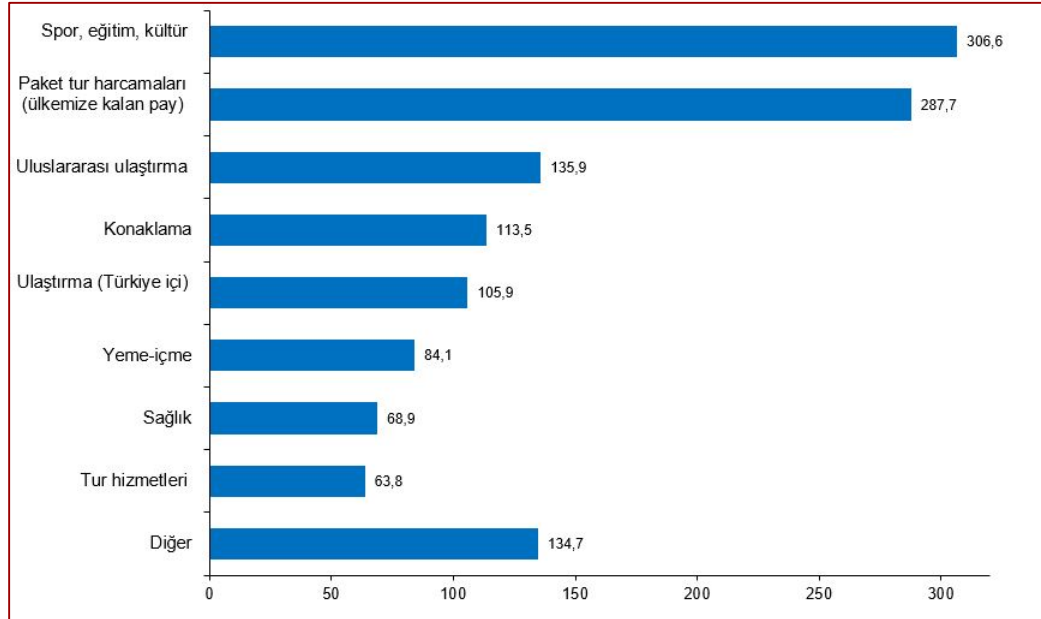
Dış Ticaret İstatistikleri, Mart 2022

- Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle oluşturulan genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2022 yılı Mart ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %19,8 artarak 22 milyar 709 milyon dolar, ithalat %30,7 artarak 30 milyar 878 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- Genel ticaret sistemine göre ihracat 2022 yılı Ocak-Mart döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %20,6 artarak 60 milyar 201 milyon dolar, ithalat %42,0 artarak 86 milyar 607 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Aylara göre dış ticaret, Mart 2022								
(Milyon ABD \$)								
Aylar	Yıl	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış ticaret dengesi		İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)
		Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak- Mart	2021	49 913		60 987		- 11 074		81,8
	2022	60 201	20,6	86 607	42,0	- 26 406	138,5	69,5
Mart	2021	18 956		23 622		- 4 666		80,2
	2022	22 709	19,8	30 878	30,7	- 8 169	75,1	73,5

Turizm İstatistikleri, I. Çeyrek: Ocak - Mart, 2022

- ❑ Turizm geliri Ocak, Şubat ve Mart aylarından oluşan I. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %122,4 artarak 5 milyar 454 milyon 488 bin dolar oldu. Turizm gelirinin (cep telefonu dolaşım ve marina hizmet harcamaları hariç) %76,5'i yabancı ziyaretçilerden, %23,5'i ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edildi.
- ❑ Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur ile organize etmektedirler. Bu çeyrekte yapılan harcamaların 4 milyar 852 milyon 137 bin dolarını kişisel harcamalar, 602 milyon 350 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.
- ❑ Bu çeyrekte tüm harcama türleri geçen yılın aynı çeyreğine göre arttı. Spor, eğitim, kültür harcaması %306,6 artarken, paket tur harcamaları (ülkemize kalan pay) %287,7 ve uluslararası ulaştırma harcamaları %135,9 arttı.

Karşılıksız Çek Verileri / Mart 2022

- ❑ Bankalara, 2022 yılının Ocak-Mart döneminde ibraz edilen 379 bin keşideciye ait 4,2 milyon adet çekin toplam tutarı 499 milyar TL oldu.
- ❑ Bir önceki yıla göre; çek adedi yüzde 20, keşideci sayısı (tekilleştirilmiş) yüzde 12, çek tutarı ise yüzde 74 artmıştır.
- ❑ 2022 yılı Ocak – Mart döneminde bankalara ibraz anında karşılıksız çıkan, 5,5 bin keşideciye ait 34,5 bin adet çekin toplam tutarı 4,3 milyar TL oldu. Karşılıksız işlemi yapılan 2.168 keşideciye ait toplam 443 milyon TL tutarındaki 3.927 adet çek daha sonra ödendi.
- ❑ Mart ayında karşılıksız işlemi yapılan çeklerin bankalara ibraz edilen çeklere oranı; tutar olarak bir önceki yılın aynı ayına göre 0,1 puan düşüş ile yüzde 0,9; adet olarak ise 0,1 puan düşüş ile yüzde 0,8 oldu.
- ❑ Salgın ile mücadele amaçlı Vergi Usul Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanuna eklenen geçici madde kapsamında 30 Nisan 2021 – 31 Mayıs 2021 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) üyeler tarafından ibrazında karşılıksız çek işlemi yapılmamıştır. Bu nedenle, Mayıs ayında karşılıksız çek verileri 0 olarak gerçekleşmiştir.
- ❑ 2022 yılı Ocak-Mart döneminde, karşılıksız işlemi yapılan çek tutarının ve adedinin en yüksek olduğu 5 il sırası ile İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya ve Kocaeli oldu.
- ❑ Tutar olarak karşılıksız işlemi yapılan çeklerin ibraz edilen çeklere oranının en yüksek olduğu 5 il sırasıyla yüzde 7 ile Ardahan, yüzde 4,8 ile Siirt, yüzde 4 ile Bingöl ile Gümüşhane ve yüzde 3,7 ile Mardin oldu.

Türkiye Ekonomik Güven Endeksi / Nisan 2022

- Ekonomik güven endeksi Mart ayında 95,7 iken, Nisan ayında %1,1 oranında azalarak 94,7 değerine düştü. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici ve reel kesim (imalat sanayi) güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı.
- Bir önceki aya göre Nisan ayında tüketici güven endeksi %7,3 oranında azalarak 67,3 değerini, reel kesim güven endeksi %0,5 oranında azalarak 107,7 değerini aldı. Hizmet sektörü güven endeksi %3,0 oranında artarak 114,6 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %2,9 oranında artarak 119,4 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %3,0 oranında artarak 83,5 değerini aldı.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Mart	Nisan	Mart	Nisan
Ekonomik güven endeksi	95,7	94,7	-2,5	-1,1
Tüketici güven endeksi	72,5	67,3	1,9	-7,3
Reel kesim güven endeksi	108,2	107,7	-1,6	-0,5
Hizmet sektörü güven endeksi	111,3	114,6	-6,2	3,0
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	116,0	119,4	-3,1	2,9
İnşaat sektörü güven endeksi	81,0	83,5	-2,0	3,0

Endeks değerleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir.